

Herdenking Verkeersslachtoffers
Zondag 17 november 2019
In het Interpolisgebouw te Tilburg

PROGRAMMA

Herdenking Verkeersslachtoffers 2019

‘Hou me vast’

Woord van Welkom door Chantal Vergouw

Directievoorzitter Interpolis

Woorden van Welkom en Opening door Nelly Vollebregt

Voorzitter van de Vereniging Verkeersslachtoffers (VVS)

Muziek: “Bach - Arioso ”

Toespraak door Mario Jacobs

Wethouder mobiliteit van de gemeente Tilburg

Muziek: “Bach – Air on G ”

Toespraak door drs F.J.M. Vijverberg

KNO arts in het Elisabeth / Twee stedenziekenhuis te Tilburg

HERDENKING VAN VERKEERSSLACHTOFFERS

Het voordragen van namen

* *Twee minuten stilte*

* *Bloemlegging*

Muziek: “ Bréval – Duo I deel II Andante “

Toespraak door Christine Kliphuis

Verkeersslachtoffer en auteur van het boek “Klap”

als een ongeluk je leven op zijn kop zet

Muziek: “ Gliere - Prelude ”

Toespraak door Michael Kulkens

Vader van Tommy-Boy

Stichting TButterfly

Sluiting door Nelly Vollebregt

Voorzitter van de Vereniging Verkeersslachtoffers

Slotmuziek: “ Gliere - Berceuse ”

Na afloop is er tot 16:30 uur gelegenheid tot het informeel samenzijn.
De muziek wordt verzorgd door duo Jamin -Cello/Viool- van Fontys Hogeschool voor de Kunsten.

De Herdenking Verkeersslachtoffers 2019 wordt financieel mogelijk gemaakt door
Interpolis te Tilburg.

Woord van welkom door Chantal Vergouw

Directievoorzitter Interpolis

Welkom allemaal, op een dag dat ik jullie liever niet om deze reden welkom had geheten. Want deze 3^e zondag in november brengt ons terug naar momenten die we liever zouden uitvlakken, voorkomen, herstellen. Naar momenten die ons leven ingrijpend en voor altijd veranderden. En waar we mee moeten leren leven, hoe moeilijk dat ook is.

Deze dag brengt mij persoonlijk terug naar mijn jeugd. Ik verloor mijn nichtje door een verkeersongeval. Zij kantelde met haar driewieler van het trottoir. De oppas lette even niet op omdat ze met iemand in gesprek was. Een vrachtwagen kon niet meer uitwijken.

Van dichtbij maakte ik mee hoe diep de sporen kunnen zijn die zo'n traumatische gebeurtenis trekt. Een heel gezin wordt geraakt, een hele familie, vrienden en vriendinnen. Het verdriet waaiert uit over een grote groep mensen die daar allemaal alleen en met elkaar doorheen gaan. En hoe erg moet het zijn geweest voor de oppas, de vrachtwagenchauffeur, de hulpverleners? Het leerde me inzien dat één verkeersongeval vaak vele slachtoffers eist.

Zo hebben we allemaal ons eigen verhaal, ons eigen verdriet, onze eigen herinneringen. Elke dag zijn die aanwezig, moeten we ermee leren omgaan, gaan we de confrontatie ermee aan en leven we door. Hoe moeizaam ook. Vandaag is in dat opzicht niet anders. Of het is wellicht nog rauwer dan het in het dagelijks leven al is. Het drukt ons nog eens extra met onze neus op het feit dat vergeten onmogelijk is.

Tegelijkertijd biedt vandaag ons de kans elkaar tot troost te zijn. Om er voor elkaar te zijn. En ook om nationaal en internationaal onze stem te laten horen: elke verkeersdode, elk slachtoffer van een verkeersongeval is er één te veel. We moeten hier een einde maken. Dit mogen we als samenleving niet accepteren. We betalen met z'n allen een veel te hoge prijs.

De cijfers liegen er niet om. In 2018 kwamen er 678 mensen om in het verkeer, een toename van 11% ten opzichte van het jaar ervoor. Bijna 21.000 mensen raakten ernstig gewond in het verkeer, ook een toename. Mijn streven is dat uiteindelijk niemand meer overlijdt of gewond raakt in het verkeer. Grote problemen los je in kleine stappen én met elkaar op. Er is zo'n diversiteit aan kennis, verantwoordelijkheden en inzet nodig, dat ieders betrokkenheid noodzakelijk is.

Ook Interpolis wil én moet bijdragen. En dat proberen we ook. Met talloze initiatieven. Om mensen aan te zetten tot ander, veiliger gedrag in het verkeer. Om kinderen op te leiden tot veilige verkeersdeelnemers. Om afleiding in het verkeer door de mobiele telefoon, een van de belangrijkste oorzaken van ongevallen, uit te bannen. Om verkeersslachtoffers te helpen en tot steun te zijn. Ik zie hier vandaag verschillende mensen met wie we ons innig verbonden voelen en met wie we nauw samenwerken om ons gezamenlijk doel te realiseren. Want eigenlijk hoort de 3^e zondag in november vanaf nu voor iedereen een 'gewone' zondag in het najaar te zijn.

Ik wens jullie heel veel sterkte toe!

Woorden van welkom en opening door Nelly Vollebregt

Dames en Heren, Geachte aanwezigen,

Ik heb het voorrecht u namens de Vereniging Verkeersslachtoffers, van harte welkom te heten op deze bijzondere locatie waar wij op uitnodiging van Interpolis-bijeen zijn vandaag om met elkaar stil te staan bij de mensen die ons zijn ontfallen in het verkeer. Deze dag van aandacht voor Verkeersslachtoffers en nabestaanden loopt synchroon met het wereldwijd herdenken van verkeersslachtoffers. The world Day of Remembrance for Traffic Victims. Door elkaar tot steun te zijn, hopen wij de rust te mogen ervaren om de gebeurtenissen die van grote betekenis zijn voor ons leven te bezinnen. Velen van u, zullen niet alleen vandaag aan de dierbaren denken, die er niet meer zijn. De beelden waarna plotseling alles anders werd, zullen zorgen dat u vaak terugdenkt aan die dag!

Iedereen heeft eigen herinneringen aan een overleden dierbare. Herinneringen om te koesteren, want hierdoor blijven onze dierbare(n) dichtbij. Een foto, een plaats, - een bepaalde geur of dat -ene muzikje; alles kan helpen om de herinnering levend te houden. Ook wij dragen daar graag aan bij door het organiseren van deze Herdenkingsdag voor verkeersslachtoffers en nabestaanden. Een bijeenkomst waar ruimte is voor troost en het delen van dierbare herinneringen met lotgenoten.

Het thema van de Herdenking "Hou me vast" is niet zomaar gekozen, maar verwijst naar de behoefte dat verkeersslachtoffers en nabestaanden momenten kennen, vastgehouden te willen worden. Soms bedoelen we dit letterlijk, vaak bedoelen we het figuurlijk. Armen om je heen laten je de warmte voelen, die we elkaar zo graag geven, het geeft ons kracht om door te gaan, waardoor die zware last wat beter is te dragen. Ook de intimi, de familie en de directe omgeving van het slachtoffer, zijn de mensen voor wie het leven -zo ineens- anders is geworden.

Als belangenbehartiger van Verkeersslachtoffers benadrukken wij dagelijks dat gerichte Preventieve maatregelen en meer bewustwording in het verkeer van groot belang zijn. Er zijn vele initiatieven waarbij ervaringsdeskundigen onze jongeren op scholen bewuster maken van de gevaren van afleiding in het verkeer, zoals het telefoongebruik op de fiets of in de auto. Afgelopen jaar heeft ook het bedrijfsleven zich gecommitteerd in het convenant om met elkaar het telefoongebruik in het

verkeer terug te dringen. Een tweede blijvende zorg is het alcohol gebruik. Ondanks dat de BOB-campagne goede effecten kent, moeten we weten dat onze opgroeiende jeugd steeds opnieuw over de gevaren van alcohol en het gebruik van drugs in het verkeer moet worden geïnformeerd. Daarnaast hebben we te maken met een groep verkeersdeelnemers die na herhaaldelijke reprimandes nalaten een veiliger verkeersgedrag voor zichzelf en voor hun medemens te bezigen. Deze groep recidivisten zullen met ingang van januari 2020 door de aanscherping van het strafrecht een meer passende strafmaat worden opgelegd. Ook maakt de Vereniging Verkeersslachtoffers prioriteit van de ondermaatse handhaving op de Nederlandse wegen, een staande houding door de politie, lijkt een zeldzaamheid te zijn geworden. De waarschuwendende werking die uitgaat van de zichtbare politie op straat is er dus niet meer. De verwachtingen zijn niet groot dat daar verbetering in gaat komen. Echter de verkeersveiligheid mag daarvan niet de dupe worden. VVS zet zich daarom vol in voor meer toepassing van technische mogelijkheden, zoals het rijbewijslot en de herinvoering van het alcoholslot, maar ook een Intelligente Snelheid begrenzer voor bijvoorbeeld de 30km de 50km en de 80 kilometer wegen.

Voor het programma van deze dag, waar het herdenken van verkeers-slachtoffers centraal staat, heeft u -als het goed is- een programma- overzicht ontvangen. Na mijn afronding van spreken, mag ik u voorstellen aan Duo Jamin van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Zij zullen de herdenking muzikaal omlijsten met de instrumenten Cello en viool.

Het is een bijzondere eer om vandaag in ons midden te hebben Mario Jacobs wethouder mobiliteit van de gemeente Tilburg. Maar ook gaan we luisteren naar de toespraak van Frits Vijverberg KNO arts in het Elisabeth-twee stedenziekenhuis Tilburg. Vervolgens zal mevrouw Christine Kliphuis spreken. Christine is zelf verkeersslachtoffer en tevens auteur van het boek "Klap". De toespraak door Michael Kulkens van stichting TButterfly is een voorbeeld van de door mij eerder aangehaalde initiatieven waarbij ervaringsdeskundigen onze jongeren op scholen bewuster maken van de gevaren van afleiding in het verkeer.

Maar eerst luisteren we naar muziek van het **Duo Jamin**. Bach Arioso.

Ik wens u een goede herdenking toe !

Dank U wel

De muziek werd verzorgd door duo Jamin -Cello/Viool- van Fontys Hoogeschool voor de Kunsten.

Toespraak Mario Jacobs

Wethouder mobiliteit van de gemeente Tilburg

Beste aanwezigen,

Het is mij een eer om vandaag het woord tot u te mogen richten bij deze herdenking namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tilburg. Veel dank daarvoor.

Als wethouder van Mobiliteit ga je over het verkeer in jouw gemeente. Daar was ik me bij mijn aantreden in april 2014 heel bewust van en dat leek me in eerste instantie vooral interessant en een hele uitdaging. Mobiliteit van de toekomst, slimme mobiliteit en duurzame mobiliteit. Mooi thema met voldoende uitdagingen om samen met de stad de schouders onder te zetten.

Waar ik me minder bewust van was, wellicht wat naïef als je er achteraf op terugkijkt, is dat je ook aan de lat staat voor de verkeersveiligheid in je gemeente en vooral je mede-verantwoordelijkheid voor en betrokkenheid bij ongeveer alles wat er goed of fout gaat in het verkeer in Tilburg en de dorpen Berkel-Enschot en Udenhout. Die naïviteit duurde kort, heel kort. Welgeteld een maand na mijn aantreden werd een vrouw op een kruising zoals er zo vele zijn in Tilburg, in de bloei van haar leven aangereden door een vrachtwagen. Ze overleed kort na het ongeval aan haar verwondingen. Een ongeval dat enorme impact op me heeft gehad. Niet omdat ik deze mevrouw of haar nabestaanden persoonlijk kende en niet omdat ik nog nooit eerder een ongeval in mijn directe omgeving had meegemaakt. Maar om de eenvoudige reden dat ik regelmatig zelf op de plek van het ongeval fiets. Me niet realiserend dat met een beetje pech ook mij dit kon en kan overkomen. In luttele seconden kan je leven of dat van je familie drastisch veranderen. Pas toen ik geconfronteerd werd met het leed, het gemis, het verdriet en de ellende die een ongeval als dit met zich meebrengt, realiseerde ik me bewust dat ik er iets aan kan doen. Dat ik een bijdrage kan, ja zelfs moet leveren aan de verkeersveiligheid in mijn stad. Dat ik dat moreel verplicht ben aan mezelf, aan alle

andere 217.000 Tilburgers, maar in het bijzonder aan de 53 jarige mevrouw van het ongeval en haar nabestaanden. En dat was de dag dat ik ook besepte dat je veilig door het verkeer bewegen geen vanzelf-sprekendheid is. Dat je daar dagelijks met mensen in de stad, de regio en op landelijk niveau aan moet werken. Dat het niet vanzelf komt. Dat het top-of-mind moet zitten, dat je dat topprioriteit moet maken in je eigen agenda, op de agenda van je college en van de raad. Dat je je niet zonder slag en stoot moet laten afschepen met welbedoelde adviezen over 'kan niet' of 'mag niet', maar moet trekken en sleuren om met alles wat in je beperkte macht ligt situaties als deze te voorkomen.

Dat is mijn intrinsieke motivatie geweest om de afgelopen vijf jaar verkeersveiligheid structureel op de Tilburgse politieke agenda te krijgen en om een meerjarige verkeersveiligheidsagenda te kunnen presenteren die actiegerichtheid uitstraalt, maar ook de middelen biedt om knelpunten op te lossen.

Zodat ik iedere dag als ik op mijn fiets na een werkdag naar huis ga of naar een afspraak rijdt met vertrouwen en oprecht kan zeggen: Tilburg is weer een beetje verkeersveiliger. En natuurlijk realiseer ik me dat het veiliger en overzichtelijker maken van onze infrastructuur maar een kleine bijdrage levert aan het voorkomen van doden in het verkeer. Dat we daarnaast natuurlijk ook moeten inzetten op techniek, op gedrag en op handhaving. En dat bewustwording een belangrijk goed is. Maar ook daar kunnen we als gemeente een steentje bijdragen, het ik gemerkt.

Zo hebben we afgelopen jaar op de Noordhoekring, dicht bij een middelbare school, een verkeerslicht uitgerust met muziek van de playlist van Tommy-Boy Kulkens, die op 13 jarige leeftijd op de fiets werd geschept door een auto en overleed. De vader van Tommy-Boy is in de zaal en zal u zo dadelijk toespreken. Van vele kanten hoor ik dat passanten van dit verkeerslicht onder de indruk zijn van de betekenis en de boodschap die we als gemeentebestuur hiermee in navolging van de vader van Tommy-Boy willen uitdragen. Dat ze extra lang stilstaan bij het verkeerslicht om te luisteren. Al is het maar 1 of zijn het maar een paar jongeren die hierdoor doordrongen raken van het gevaar van afleiding door muziek of appen in het verkeer, dan is het de investering en inspanning meer dan waard geweest.

Onze blijvende inzet is de komende jaren gericht op jonge kinderen en scholieren, op automobilisten die zich niet aan de regels houden of zich hufferig in het verkeer gedragen, op jong volwassenen op de brom- en snorfiets en auto, maar ook op ouderen, vooral te voet en op de scootmobiel. Door in te zetten op een veilige fietsinfrastructuur en het stimuleren van veilig verkeersgedrag. Om er aan bij te dragen dat er dit en komend jaar niet net als in 2018 zes dodelijke verkeersslachtoffers te betreuren zijn. En dat we, zoals afgelopen 28 september, niet 150 lege stoelen hoeven neer te zetten om de leegte te symboliseren van vaders, moeders, zoons, dochters, vrienden en vriendinnen die niet zijn thuisgekomen in onze provincie. Dat zijn er wat mij betreft namelijk veel en veel te

veel. Het verlies dat daarmee samenhangt en de onzichtbare psychische littekens die nooit verdwijnen, wens je niemand toe. Voor ons is het duidelijk: Tilburg gaat voor NUL verkeersdoden. Ieder ander streven is voor mij moreel niet acceptabel. Daar werken we, samen met onze partners als de provincie, Rijkswaterstaat, de politie, het Openbaar Ministerie, Veilig Verkeer Nederland en partners als Interpolis hard aan. Iedereen die zich dagelijks inzet voor de verkeersveiligheid wil ik namens ons gemeentebestuur ontzettend bedanken voor wat ze tot nu toe hebben gedaan.

Graag roep ik iedereen op om de inzet onverminderd door te zetten, om de handen uit de mouwen te blijven steken. Zodat we hopelijk volgend jaar kunnen terugkijken op een jaar met veel minder verkeersslachtoffers.

Toespraak drs F.J.M. Vijverberg

KNO arts in het Elisabeth / Twee stedenziekenhuis te Tilburg

Geachte aanwezigen,

Allereerst dank voor de uitnodiging om hier vandaag te mogen spreken. Ik durf te bekennen dat ik het spannend vind om over zo'n emotioneel beladen onderwerp hier te staan. Ik zal me eerst even voorstellen: mijn naam is Frits Vijverberg en ik ben KNO arts in het enige ZH in Tilburg, te weten het ETZ. Het ETZ is een fusie ziekenhuis tussen het voormalige Elisabeth ZH en het TweeSteden ZH. Hoewel het ETZ een traumacentrum is voor Zuid-Nederland wil ik hier verder niet over uitwijden in mijn voordracht.

Mogelijk dat een aantal van U zich afvragen wat de relatie is tussen verkeersslachtoffers en mijn professie als KNO arts. Wij zien wekelijks wel slachtoffers na aangezichtstraumata, waarvan een deel veroorzaakt worden in het verkeer. Het betreft meestal de minder ernstige ongevallen. Echter de belangrijkste reden voor de uitnodiging voor de voordracht is mijn jongste zus, de voorzitter van jullie vereniging. Met enige afstand heb ik persoonlijk meegemaakt wat het ongeluk van Nelly voor impact heeft en heeft gehad op haar leven en het leven van haar directe omgeving. De spanningen in de periode direct na het ongeval in het ziekenhuis zijn moeilijk in woorden te vatten. De daarop volgende revalidatie was uiteraard zeer intensief en heeft ook zeer veel gevraagd van Nelly en haar geliefden. Om nog maar niet te spreken van de juridische afwikkeling van het

ongeval en afwikkeling van de schade. Ik schets dit nu met enkele woorden en realiseer me dat ik de ernst van het geheel daarmee tekort doe.

Een tweede ervaring wil ik met jullie delen om de gevolgen van een ongeval met dodelijk afloop te kunnen schetsen. In de familie van mijn echtgenote werd een jonger broertje van haar aangereden, waarna hij overleed. Mijn vrouw was toen 14 jaar oud, dus mijn ervaringen zijn van horen zeggen en interpretatie van de gebeurtenissen in het verleden. De impact verschilt van persoon tot persoon en er is een onderscheid tussen de ouders enerzijds en de broers/zussen anderzijds. Een vergelijkbare ervaring is het overlijden van het jongste zoontje van een andere zus van mij na een ernstig auto-ongeval. Kort samengevat is het overlijden van een kind in een gezin desastreus en werkt nog 10 talen jaren door in het betreffende gezin.

Ieder ernstig verkeersongeval, zeker een ongeval met dodelijke slachtoffer(s), brengt een schokgolf te weeg. De relatie tot het slachtoffer bepaald in belangrijke mate de impact van deze schokgolf. In de familie van betrokkene uiteraard het meest en ook het langst durend: namelijk levenslang. In de buurt of woongemeenschap of dorp van het slachtoffer roept het vaak woede op en vraagt men bijvoorbeeld bij een langer bestaand gevaarlijk kruispunt om maatregelen. Deze lokale reactie is minder heftig en duurt ook veel korter. Men gaat vrij snel weer over tot de orde van de dag. De minste indruk lijkt het te maken op beleidsmakers, aangezien wezenlijke beleidsverandering zeer zeldzaam is en zeer lang op zich laat wachten.

Illustratief is een recente expositie 'De lege stoel' op het Pieter Vreedeplein in Tilburg op een steenworpafstand van het Interpolis gebouw, waar wij ons nu bevinden. Op 28 september 2019 werden 150 stoelen op het plein neergezet, waarbij deze lege stoelen de dodelijke verkeersslachtoffers symboliseren van 2018 in Brabant. Dit zijn er 52 meer dan een jaar ervoor. De gemeente Tilburg investeert

de komende jaren extra in maatregelen, die de verkeersveiligheid verhogen. Het gaat hierbij om maatregelen van infrastructuur, educatie en handhaving en gedrag.

De vraag is gerechtvaardigd hoe effectief bovenstaande is en wat we er daadwerkelijk van zullen merken. Uiteraard zijn de beleidsmaatregelen wel toe te juichen. Bemoedigend is een recent bericht: in vijf dagen tijd zijn er in Oost-Brabant meer dan 730 mensen bekeurd voor het gebruiken van hun smart Phone tijdens het rijden. De controles werden verricht vanuit een touringcar op verschillende snelwegen.

Ongevallen zijn vaak zeer complex en daarom verdient het aanbeveling deze aaneenschakeling van gebeurtenissen op te splitsen in 3 stappen:

1. Preventie
2. Interventie
3. Postventie

Heel belangrijk is om je te richten op preventie van ongevallen, aangezien dit veel leed voorkomt. Aangezien het geheel van gebeurtenissen rond een ongeval zeer complex is, maakt het moeilijk preventieve maatregelen aan te wijzen en door te voeren. Derhalve is er een scala maatregelen nodig om preventie effectief te maken.

Interventie is een fase waar zeer veel instanties bij betrokken zijn en krijgt terecht zeer veel aandacht. Vele hulpverleningsinstanties verlenen in de acute fase hun diensten: politie, ambulancedienst, brandweer, trauma artsen en ziekenhuizen. Deze hulpverlening staat in Nederland op een hoog niveau en vindt er op onderdelen nog steeds verbetering plaats. Afspraken en regelgeving mbt de hulpverlening zijn in onderling overleg afgesproken wordt ook gecontroleerd en bewaakt.

Postventie is mijnsinziens een sterk onderbelichte fase waar weinig actief beleid op wordt gemaakt en nauwelijks op de agenda staat van beleidsmakers. In de om ons omringende landen België en Duitsland is dit heel anders. In deze landen zijn speciale teams gevormd die actief nazorg verlenen aan burgers en hulpverleners en direct betrokkenen. Deze postventie is gericht op ondersteuning van burgers en hulpverleners na een ongeval. Het geheel van postventie laat zich het best omschrijven als psychosociale crisishulpverlening. In Duitstalige landen heb je sinds 10 jaar deze vierde geüniformeerde colonne. Deze mensen staan een paar dagen per maand paraat naast hun reguliere baan in het leger, zorg, pastoraat of andere hulpverlening. Zij worden door de meldkamer direct uitgezonden naar incidenten die potentieel draagkrachtoverschrijdend zijn voor betrokkenen bijvoorbeeld dodelijke verkeersongelukken. Zij gaan mee als ambulancepersoneel naar dit verkeersongeluk gaat. Ter plaatse worden de hulpverleners ondersteund, maar ook de eventueel aanwezige familie.

De reactie op stressvolle situatie is zeer uiteenlopend. Mensen kunnen vaak niet meer uit hun woorden komen. Ze zijn als het ware met stomheid geslagen. Het komt ook voor dat iemand na een aanrijding zijn telefoonnummer niet kan reproduceren. Ze denken werkelijk dat ze gek worden. Maar wat er gebeurt, is dat ze heel verklaarbaar reageren op acute stress. Het is te vergelijken met een grieppatiënt, die niet weet wat griep is. Die denkt dat hij/zij doodgaat. Dit gevoel verdwijnt als een huisarts uitlegt dat hij die dag al 4 andere griepgevallen heeft gezien. De meeste mensen komen prima door acute stress heen met de juiste ondersteuning.

In de eerste uren van de crisis verleent de crisis support manager stabilisatie van de situatie, vergelijkbaar met een EHBO'er. Voorheen werden er vaak benzodiazepines gegeven aan de nabestaanden in paniek. Nu is de aanbeveling dit niet te doen, tenzij iemand zwaargewond is. Het is beter iemands veerkracht te activeren en te zoeken naar de persoonlijke manier om met de gebeurtenis om te gaan. Bij het betreuren van de dodelijk slachtoffer kan er niets gedaan worden aan de rouw; in die eerste uren wordt getracht actief traumatiserende effecten te voorkomen. Dit laatste wordt gedaan door uit te leggen dat de reacties die zij ervaren normaal zijn. Het bieden van handelingsperspectief moet het gevoel van machteloosheid en hulpeloos zijn verzachten. Als mensen het gevoel hebben, dat ze de regie hebben, dan nemen de gevoelens van machteloosheid af. In de eerste fase wordt gezocht naar iets wat ze kunnen doen, bijvoorbeeld zoiets als koffie. Mensen in de directe omgeving er bij betrekken en eenvoudige opdrachten geven kan de gevoelens van machteloosheid bestrijden.

Na een dodelijk verkeersongeval kun je aan de situatie zelf niets veranderen. De professionals zijn arts, verpleegkundige of politieman geworden om mensen te helpen. Dit geeft hen een gevoel van machteloosheid, aangezien er geen therapie meer voorhanden is. Het belangrijkste wat je dan kan doen is steunend aanwezig zijn. Je loopt als het ware een stukje mee!

Het thema van deze bijeenkomst is "Hou me vast". Dit is volgens mij precies het goede medicijn na een verkeersongeluk met ernstige gevolgen. Door iemand vast te houden creëer je een verbondenheid met diegene, waardoor je aangeeft dat hij of zij er niet alleen voorstaat. De hulp na een ernstig ongeval kan in Nederland nog veel verbeterd worden, waarbij we kunnen leren van de landen om ons heen. De trauma's kun je niet wegnemen, maar doel moet zijn om deze dragelijker te maken. Het spreekwoord "Tijd heelt alle wonden" is hier niet van toepassing. Ik zou liever willen spreken: "Na een ongeval is er geen tijd te verliezen".

Dank voor uw aandacht.

Namen noemen

- **Jeroen Schut**, 12 jaar
- **Leonie Elaine Machacek**, 20 jaar
- **De heer en mevrouw Van Moorsel-Dirks**, 52 jaar en 48 jaar
- **Gerrit van Weert**, 51 jaar
- **Laura Bertina Maaks**, 40 jaar
- **Nassim Douiri**, 3 jaar
- **Floor de Jong**, 17 jaar
- **Claudia van der Meer**, 27 jaar
en haar ongebooren kindje van 7 maanden
- **Nathalie van der Meer**, 22 jaar
- **Wilco Nijhuis**, 21 jaar
- **Ysabelle van Jaarsveld**, 19 jaar
- **Bram Klokgieters**, 19 jaar
- **Dion Pieper**, 19 jaar
- **Tommy-Boy Kulkens**, 13 jaar
- **Hotze Buis**, 83 jaar
- **Klaas Jan Balkema**, 30 jaar
- **Jeanet Balkema-van Beek**, 28 jaar
- **Margriet Renken**, 15 jaar
- **Nina Zweistra**, 16 jaar
- **Guus Bekker**, 24 jaar
- **John de Bruin**, 58 jaar
- **Talitha Roelofs**, 17 jaar
- **Mare Welkers**, 22 jaar

- **Cor Coljee**, 63 jaar
- **Carlijn Lammers**, 11 jaar
- **Karin Westrik**, 37 jaar
- **Ton Veltman**, 21 jaar
- **Richard Alexander Entjes**, 30 jaar
- **Roy van Solkema**, 19 jaar
- **Wij herdenken ook alle verkeersslachtoffers**, die vandaag niet met naam genoemd zijn!

Twee minuten stilte

Bloemlegging

Door de volgende instanties :

• Namens de gemeente Tilburg	wethouder Mario Jacobs
• Namens de ANWB	mevrouw Marianne Dwarshuis
• Namens de Nationale Politie,	de heer Egbert-Jan van Hasselt
• Namens de organisatie Zereen	mevrouw Petra van Jaarsveld
• Namens Slachtofferhulp Nederland	de heer Victor Jammers
• Namens Veilig Verkeer Nederland	de heer Paul Gondrie
• Namens de Fietsersbond	de heer Jaap Kamminga

De officiële instanties willen op deze manier hun medeleven en steun betuigen aan de verkeersslachtoffers en hun naasten.

Toespraak mevrouw Christine Kliphuis

Verkeersslachtoffer en auteur van het boek "Klap"
als een ongeluk je leven op zijn kop zet

Geachte aanwezigen,

Ik vind het een eer dat ik ben uitgenodigd om u op deze dag mee te nemen in mijn verhaal. Een verhaal van vallen, opstaan, vallen, opstaan en toch weer doorgaan. Van verlies van mogelijkheden, van verdriet en afscheid nemen van het oude, maar toch ook – eerst nog aarzelend – van leren om toch dat halfvolle glas weer te gaan zien. Omdat het leven je toch weer meeneemt.

Vóór het verkeersongeluk dat mij in 2014 overkwam, was ik een bezig bijtje met twee parttime banen en een eigen bedrijf. Ik werkte als communicatieadviseur bij een GGD en als onafhankelijk klachtenbemiddelaar in de zorg. In de avonden schreef ik nog teksten en boeken, waaronder een medische serie voor kinderen. Ook mijn privéleven liep lekker met mijn man en al uitwonende dochter.

Het ongeluk

In maart 2014 was ik in mijn auto onderweg voor mijn werk in Den Haag. Terwijl ik voor het stoplicht stond te wachten, klapt een automobilist in volle vaart achterop mij. Ze was met haar telefoon bezig had niet geremd. De klap was oorverdovend. Hoewel ik een heftige whiplash opliep en hard met mijn achterhoofd tegen de hoofdsteun sloeg, leek alles eerst nog mee te vallen. Ik dacht binnen enkele weken mijn leven en werk wel weer te kunnen oppakken. Het liep echter anders. Ik hield veel pijn en fysieke problemen, maar ik had ineens ook veel last van vermoeidheid en cognitieve problemen met concentratie, geheugen en overzicht. Dat was heel naar en verwarrend, ik herkende mezelf niet meer.

Dat was voor mijzelf moeilijk, maar ook voor mijn man en dochter. Ik leek aan de buitenkant dezelfde, maar ik was ineens niet meer attent en energiek, maar snel overbelast en overprikkeld en mijn goede geheugen was ineens een zeef.

Revalidatie en re-integratie

Na een revalidatietraject van vier maanden was ik fysiek aardig opgeknapt, maar de vermoeidheid en cognitieve problemen bleven bestaan. Ik ging ervan uit dat dat ook nog wel zou bijtrekken en ik begon met re-integreren.

Ondertussen was ook duidelijk geworden dat ik aan de klap gehoorschade en tinnitus had overgehouden. Ik had de rest van mijn leven gehoorapparaten nodig.

Re-integratie

Acht maanden na het ongeluk begon ik met re-integreren, maar dat lukte helemaal niet. Ik bleek niet meer te kunnen omgaan met de hectiek, de vele onderwerpen, het snelle schakelen. Na een werkdag van drie uur moest ik een hele dag bijkomen. Mijn accu was heel snel leeg en laadde maar heel langzaam weer op. Ik voelde me een loser, mijn zelfvertrouwen was weg, en ik wist niet hoe het verder moest.

WIA

Uiteindelijk bleek een jaar na het ongeluk uit neuropsychologisch onderzoek dat ik aan het ongeluk problemen in mijn hersenen had overgehouden. Er zou nog wat herstel kunnen optreden, maar dat was niet zeker en ik had het zelf niet in de hand. Ik kon mijn oude werk niet meer doen en kwam in 2016 in de WIA terecht. Ik moest onder ogen gaan zien dat ik niet terug kon naar het verleden, dat ik wat ik had opgebouwd achter me moest laten, dat ik afscheid moest nemen van mijn collega's en mijn contacten en van het werk dat ik met zoveel plezier had gedaan. Ik moest op zoek naar een nieuwe vorm, naar mijn nieuwe normaal, naar een nieuwe balans. Dat proces kostte tijd en tranen.

Letselschade

De aansprakelijkheid voor het ongeluk was heel duidelijk, omdat ik van achteren was aangereden terwijl ik stil stond voor het rode stoplicht. Ineens zat ik ook in een letselschadetraject. Eerst werd ik begeleid door mijn rechtsbijstandverzekering, maar zij hadden te weinig tijd om echt met mij mee te denken. Later ben ik overgestapt naar een letselschadejurist, die zich helemaal richtte op mijn belangen als slachtoffer. Zij heeft mij goed begeleid en veel zorgen uit handen genomen. De letselschadezaak is in 2017 naar tevredenheid afgerond, dat is drieënhalf jaar na het ongeluk. Met de afhandeling daarvan is er meer rust in mijn leven is gekomen en daar ben ik blij mee. Het bezig blijven met de juridische afwikkeling, het bijhouden van kosten, het steeds weer in de schijnwerper zetten van mijn problemen en wat er voor naars is gebeurd, dat maakt een mens niet gelukkiger. Ik wil in het nu iets van mijn leven maken, want uiteindelijk is het nu, deze dag, het enige wat er echt is en wat je kunt vastpakken.

De veroorzaker

De vrouw die het ongeluk veroorzaakte, is één keer bij me op bezoek geweest, drie maanden na het ongeluk. Ze voelde zich erg schuldig en ik had toen meer medelijden met haar dan met mijzelf. Zij moest immers verder leven met het schuldgevoel over wat ze had veroorzaakt, ik zou vast binnen enkele maanden weer alles kunnen. Dacht ik toen. Toen duidelijk werd dat ik blijvende gevolgen aan het ongeluk had overgehouden, heb ik erg getwijfeld of ik haar dit moest laten

weten. Moest ik haar schuldgevoel vergroten over wat ze had veroorzaakt, of kon ik de energie beter in mijzelf steken en mijn herstel? Uiteindelijk heb ik besloten geen contact meer met haar te zoeken.

Boos

Mensen vragen mij regelmatig of ik niet boos ben op degene die het ongeluk heeft veroorzaakt. Maar dat ben ik niet. Natuurlijk vind ik het heel erg wat er is gebeurd, en ik ben daar ook zeker niet blij mee, maar wat heeft het voor zin om alsmaar boos te blijven? Zij heeft dit natuurlijk allemaal niet willen veroorzaken, al had ze natuurlijk van haar telefoon moeten afblijven in de auto.

Ik heb ervoor gekozen om mijn energie niet te verspillen aan kwalijk nemen, aan wrok. Want dat keert zich alleen maar tegen mijzelf en vergalt mijn leven. Zij heeft een stomme fout gemaakt, dat is waar. Maar maken we allemaal niet wel eens een stomme fout? Iedereen kent die momenten dat iets net goed afloopt. Ik denk dat pech en geluk, ziekte en gezondheid deel uitmaken van het leven, en dat ze niet eerlijk zijn verdeeld. En de pechfactor kan bij ons allemaal toeslaan. Niet alleen bij de buren, want die hebben ook buren en dat zijn wij. Ik heb ervoor gekozen om mijn energie te steken in het vinden van een nieuw normaal, in het beste maken van wat er nu is, waarbij het verleden een mooie herinnering is die met me meereist. Ik denk altijd maar: wie weet maak ik ook ooit eens een domme fout met grote gevolgen. Dan hoop ik maar dat de ander mij dat ooit zal vergeven.

Boek Klap

Schrijven hoort mijn hele leven al bij mij, dus ik wilde ook nu schrijven over wat ik had meegemaakt. Ik wilde de lezer laten meereizen in mijn verhaal over plotseling aan de zijlijn staan, over terug willen naar hoe het was, over frustratie, verdriet en rouw, over het kwijtraken van collega's en van capaciteiten die ik had, maar ook over het langzamerhand weer zien van licht aan het eind van de tunnel, over het stap voor stap vinden van een nieuwe balans, van een nieuw normaal. Ook wilde ik dat het een mooi boek zou worden, ondanks het zware onderwerp.

Omdat ik me ook als schrijver opnieuw moest uitvinden door de problemen in mijn brein, kostte het schrijven drie jaar, maar 'Klap – als een ongeluk je leven op zijn kop zet', is af en dit voorjaar verschenen. Ik ben eerlijk gezegd op dit boek – mijn 23e – het meest trots van alles wat ik heb geschreven.

Ik geef lezingen over Klap en mijn ervaringen en dat geeft ook nieuwe zin aan mijn leven. Ik hoop bij te dragen aan het vergroten van kennis en begrip voor de impact van een schijnbaar klein verkeersongeluk en ook voor onzichtbaar niet-aangeboren hersenletsel (NAH). En ik hoop dat anderen herkenning, erkenning en hoop kunnen vinden in mijn verhaal.

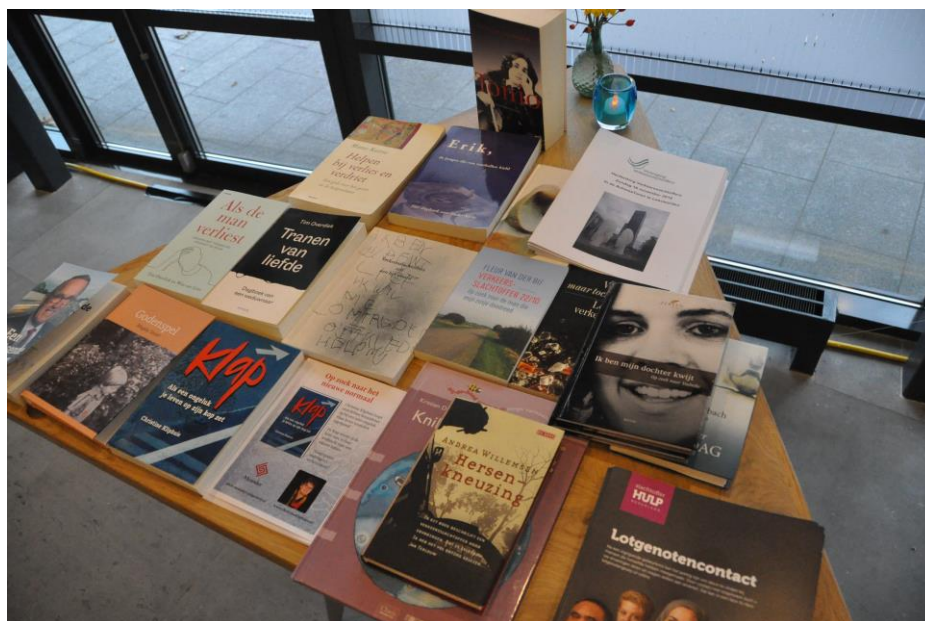
Gedicht

Tot slot wil ik u graag mijn gedicht 'Opgebroken stad' voorlezen. Hierin verwoord hoe mijn leven is veranderd door het ongeluk. Ook wil ik u allemaal heel veel sterkte wensen met wat u heeft meegemaakt. Ik hoop van harte dat er ook voor u ooit weer een halfvol glas zal zijn, al is het misschien een kleiner glas dan vroeger.

Opgebroken stad

Zinloos verlang ik naar wat vroeger was
Naar de wereld van verschil
Waarin lichaam en geest
Feilloos samenwerkten
Waarin de dag bestond uit
Nog even dit en nog even dat
Zonder dat de accu haperde
Waarin slapen leidde tot uitrusten
En schijnbaar alles lukte
Zelfs de zon scheen altijd
Zoals in elke mooie
Herinnering
De dag bestaat nu
Uit stap voor stap
Uit één piek van de dag
Uit doseren
Uit grenzen
Uit één ding tegelijk
Uit onverklaarbaar moe
En uit kijken naar de wereld
Die langs me heen
Doordendert
Onzichtbare opbrekingen
In mijn hoofd
Maken denken vermoeiend
Elk gesprek een marathon
Steeds weer een omleiding

Of gaten in het asfalt
Als in een opgebroken stad
Vind ik moeizaam mijn weg
Maar soms verdwaal ik
Zonder dat iemand het ziet
In mijn eigen straten
En alles loopt vast
Tot ik niet eens meer weet
Wat ik net heb gezegd
Met een brok in mijn keel
Kijk ik naar de restanten
Waar ik het mee moet doen
Toch zie ik her en der
Een boom, een bloem
Een glimlach
Omdat het ook mooi kan zijn
In een opgebroken stad
En je overal kunt komen
Met navigatie.

Toespraak Michael Kulkens

Vader van Tommy-Boy - Stichting TButterfly

Goedemiddag allemaal,

Ik ben net door onze gastvrouw al aan u voorgesteld. Mijn naam is Michael Kulkens, ik ben de vader van Tommy-Boy. Tommy-Boy is mijn zoon en hij is ongeveer drie jaar geleden overleden.

Het was een fantastisch mooie zaterdagochtend toen hij op de fiets stapte, het was die dag de verjaardag van zijn zusje Summer. Tommy-Boy was altijd erg veel bezig met zijn muziek, hij wilde graag DJ worden. Hij wilde heel veel worden als hij groot was, maar het allerliefst wilde hij DJ worden. Hij had twee weken later zelfs bij de Radio 538 Road Show op het podium mogen staan met Lil' Kleine, een van zijn idolen. Alleen is dit hem nooit gegund.

Als Tommy-Boy nou een jongen was geweest die continue op zijn Smartphone zat en continue aan het appen was geweest, dan had ik het mijzelf nog kwalijk kunnen nemen. Maar wij hebben als ouders altijd met hem gepraat over appen op de fiets, dat je dit niet moet doen. Maar toen hij op die bewuste dag die zeven kilometer moest fietsen naar atletiek in zijn eentje met mooi weer, op een dag waarop hij 's avonds een feestje had waar hij de DJ mocht zijn... Toen pakte hij zijn Smartphone.

Later hebben wij gehoord dat hij het bos uit is gereden, waarschijnlijk net op dat moment zijn Smartphone heeft gepakt en bij het lied Butterfly van Tiësto zichzelf heeft afgevraagd of hij het lied nou wel of niet zal aanzetten. Dit heeft hij gedaan, en het is ook meteen het laatste wat hij gehoord heeft. Op diezelfde dag heeft hij,

op de verjaardag van zijn zusje, na een lang gevecht van twaalf uur lang in het AMC in Amsterdam, afscheid moeten nemen van ons en wij van hem.

Diezelfde avond kwamen wij thuis met een man of 15, en nadat we de poort opendeden zagen we ballonnen, slingers... Een biertap en een partytent. En dan begint de rest van je nieuwe leven. Vanmorgen zag ik het programma Onvoltooid Verleden Tijd, en ik realiseerde mij dat deze titel een goede metafoor is. Het is onvoltooid verleden tijd, we zullen het altijd met ons meedragen maar het is nooit voltooid, het leven van onze zoon is nooit afgemaakt. Gelukkig hebben wij, en ik zeg nadrukkelijk wij: mijn vrouw en mijn dochter en ik, en heel veel familie en vrienden om ons heen, de mazzel gehad dat Tommy-Boy een fantastisch mannetje was. Hij is 88 geworden in die 13 jaar en 11 maanden dat hij heeft geleefd. Als ik aan hem denk, of ik nou een MONO-bord zie, wanneer de weg is afgezet op de plek waar een ongeluk is gebeurd of wanneer ik de naam Tommy hoor, elke minuut van de dag denk ik nog wel aan hem.

Het thema van vanavond is "Houd me vast", en dat is ook meteen het enige dat niet meer kan. Voor de rest kan ik alles bij me dragen, ik kan alles voelen, ik herinner me zijn stem en gelukkig hebben we veel opnames van hem gemaakt. Daar houd ik me aan vast. Wanneer in één dag tijd je dochter jarig is en je zoon bent verloren, heb je geen flauw idee wat je te wachten staat, behalve dan dat je leven compleet veranderd is. Er is een leven voor, en een leven erna.

Het enige dat ik nog wilde nadat mijn zoon was overleden, is voorkomen wat mijn vrouw is overkomen. En daarmee bedoel ik de vraag die zij kreeg ruim een half uur na het ongeluk, toen drie politieagenten voor de deur stonden die kort daarvoor nog hadden geprobeerd mijn zoon te redden onder de auto vandaan. Onderweg naar ons toe zullen ze hebben besproken wie het ons zou gaan vertellen, dit moet ook voor hun erg moeilijk zijn geweest. Toen ze eenmaal bij ons huis waren aangekomen liep mijn dochter naar de voordeur, zij was ten slotte jarig die dag. En toen kwam daar die pijnlijke vraag: "Bent u de moeder van Tommy-Boy?" En dan weet je het eindelijk al. Want hiermee werd dus eigenlijk bedoeld: "Uw zoon is aangereden en wordt al reanimerend naar het ziekenhuis gebracht."

Ik heb met de stichting TButterfly afgelopen drie jaar al meer dan 50.000 kinderen en volwassenen voorlichting mogen geven. Een van de redenen waarom ik voorlichtingen geef, en ook de reden waarom ik hier nu sta, is omdat ik wil dat er zo min mogelijk politieagenten langs moeten gaan, met de vraag: "Bent u de ouder van...?" In ons geval ging het nu om een Smartphone, maar in 2008 was hier nog helemaal geen sprake van want er bestonden simpelweg nog geen Smartphones. Laten we ons realiseren dat er naar inschatting gemiddeld iedere dag één ouder een agent aan de deur heeft met diezelfde pijnlijke vraag, waarin een Smartphone was betrokken. En gelukkig gaat het soms om een hersenschudding, of een dwarslaesie of iets dergelijks, een gebroken been of een geneusde pink. Maar ruim 300 keer per jaar wordt er een kind of jongvolwassene het ziekenhuis in gereden na een ongeluk waarbij naar waarschijnlijkheid een smartphone betrokken is

geweest. En waarna ouder(s) net zoals wij te horen hebben gekregen: "Uw zoon is overleden. Zijn hart is gestopt maar we blijven het proberen."

Die 12 uur nadat dat wij met heel veel vrienden mooi afscheid hadden genomen van Tommy-Boy, wisten we echt niet hoe de rest van ons leven zou gaan worden. Je kan het niet bedenken, je kan het niet voelen, helemaal niks. En ik wilde aanvankelijk gewoon voorlichting gaan geven bij ons in de buurt, totdat ik op de radio hoorde dat de toenmalige Minister had gezegd dat ze appen in het verkeer niet strafbaar zou stellen, omdat er volgens haar "nooit wat gebeurde". Ik kan je vertellen: kort na het overlijden van mijn zoon heb ik naar aanleiding van een column dat voor Tommy-Boy is geschreven (dat door ruim 100.000 mensen gelezen is), ruim vijfduizend berichten binnen gekregen van verschillende mensen die zeiden: "Ik heb ook twee jongens op mijn motorkap gehad", of "Ik heb er ook een aangereden". Na die stelling van de Minister heb ik mij niet meer laten tegenhouden. Ik heb contact opgenomen met die Minister, en sinds juli dit jaar is het gebruik van een mobiele telefoon verboden in het verkeer.

Het "mooie" aan een Smartphone, is dat je op 100 meter afstand nog kan zien of iemand er een in zijn handen heeft. En als ik de kinderen die ik voorlicht spreek, zeggen ze altijd dat ze sinds het appverbod goed om zich heen zullen kijken of ze politie zien. En dat is voor mij een teken dat ze al beter opletten. Of ze nu een politieagent zoeken of de rest van het verkeer in het oog houden, de bewustwording is er. En dat is voor mij al heel wat. Maar ten tweede hoor ik vaak van de politie dat wanneer iemand wordt aanhouden, er wordt gezegd dat hij of zij het wel weet dat het gevaarlijk is, maar iedereen toch ergens denkt: "Het gebeurt mij niet." En dat is vrijwel bij alles zo, niet alleen bij Smartphone maar ook alcohol of drugs. En dat dacht mij zoon ook: "Het gebeurt mij niet." En zolang we dat met zijn allen denken hebben we een probleem. Het enige dat helpt is denk ik bewustwording creëren een stukje handhaving. Dit hoeven niet per se de boetes te zijn, je mag ook een verhaal vertellen, zoals ik nu mijn verhaal vertel.

Ik heb dus besloten mijzelf vijf jaar volledig in te zetten om de Smartphone uit het verkeer te halen. En om terug te komen op onze bijdragen op deze dag, dit is waar ik mij aan vasthoudt. Maar ik kan dit alleen doen doordat ik de eerste maanden heel erg ben gesteund door heel veel vrienden en familie, politieagenten, hulpverleners en mensen uit AMC, waarin ik voelde dat ze het meenden. En dat heeft ontzettend geholpen, niet alleen mij maar ook mijn vrouw en ook mijn dochter, die nu een ongelooflijk irritante puber is van 15 met een vriendje van 17. Maar wij vragen ons nog steeds af: "Komt dit doordat haar broer is overleden drie jaar geleden op haar verjaardag, of komt dat gewoon doordat ze een irritante puber is?" Er is maar één remedie voor, en dat is erover praten.

Het mooie is dat wij dat ook heel veel kunnen doen door elkaar te steunen en elkaar vast te houden. En dat vasthouden, daar zit voor mij alles in. Wij zijn honderden, misschien zelfs duizenden mensen tegengekomen die na het overlijden van Tommy-Boy iets tegen ons wilden zeggen en simpelweg niet wisten wat,

behalve "gecondoleerd". En hoe erg het ook klinkt, daar kan ik echt niks mee. Maar wanneer iemand mij aankeek en mij vasthield, dan was het goed. Hoe mooi zou het zijn als mijn vrouw ook eens wordt aangesproken en wordt vastgehouden, niet alleen maar omdat ik op televisie ben geweest of die wet heb gecreëerd, maar gewoon omdat ze de moeder is van Tommy-Boy? Dat wil ik aan iedereen hier meegeven.

Ik heb de mazzel dat we na al die jaren nog altijd over mijn zoon praten, maar we hebben het nog altijd over dat ongeluk. Maar niet over Tommy-Boy. Niet over de jongen die zo graag voor de NASA wilde werken en twee dagen lang in een doos van 1.5 x 1.5 meter heeft gezeten, waar hij vier computers met elkaar verbonden had een soort ruimtecapsule had gecreëerd omdat hij wilde weten hoe het was om in een echt ruimteschip te zitten. Toen ik aan hem vroeg wat die lege Fantafles daar deed, zei hij: "Ik moet toch ook plassen?" Daar denk ik aan als ik aan mijn zoon denk, niet aan die Smartphone.

Dus de afgelopen vier jaar hebben mij veel gebracht en ik weet zeker het aankomende jaar ook. Daar houd ik me aan vast, want verder weet ik het ook niet. En dat is bij jullie denk ik ook allemaal zo, je weet niet wat het gaat worden. En ondanks alles geniet ik ongelooflijk van mijn dochter, en van mijn vrouw. Wij denken ongeveer overal hetzelfde over en dat scheelt een heleboel, want het is ook wel eens anders in andere relaties. En we hebben ook mazzel dat onze zoon zelf op zijn Smartphone zat, hierdoor hebben we geen woede gekend. Ik heb alleen maar één keer een antieke stoel compleet kapotgeslagen, twee dagen na het ongeluk. Het enige dat mijn vrouw zei was: "Lekker he?" Dat is mijn enige woede geweest, buiten die ene keer dat ik door mijn baas bij hem werd geroepen en dat hij zei: "Je moet het toch echt eens een plek gaan geven." Toen was ik even stil, daarna heb ik hem in het bijzijn van vijf anderen bij zijn kraag gegrepen en heb ik gezegd "Prima, dan gaan we nu een boom zoeken. Dan wijs jij een boom aan en dan is dat de plek, want jij bent de enige belemmering in mijn leven." Ook al is dit gebeurd en is mijn leven kapot, wij leven nog. En ik wil zo graag dat mijn dochter over 10, 20, 30 jaar mij nog steeds vasthoudt.

Er is een liedje dat ik altijd al mooi vond, en dat liedje moest ik gelijk aan denken toen Nelly mij aangaf wat het thema van deze dag zou zijn. Ik zal het niet voor jullie gaan zingen, maar het begint heel toepasselijk met: "Houd me vast". En ik denk dat jullie het allemaal wel herkennen dat dit het enige is dat je nog wilt wanneer je iemand bent verloren, en dat is deze persoon vasthouden. *Dus: Houd me vast, leg je hoofd weer op mijn schouder. Houd me vast, streel mij zachtjes door mijn haar. Houd me vast...* Ik weet niet of iemand van jullie de rest van de tekst nog hardop kan zeggen. Misschien kunnen jullie dit beter gewoon denken, want wanneer ik de rest van de tekst ook ga zeggen houd ik het echt niet meer droog....

Het laatste dat ik met jullie wil delen is de eerste keer dat ik mijn vrouw echt vastpakte. Dat was ook de reden waarom ik hier kan staan. Dit moment speelde

zich af vier uur na het overlijden van Tommy-Boy. Wij waren net thuisgekomen en we zagen de ballonnen hangen, we waren gaan zitten en ik had de marshmallows alvast gepakt. Hierna hebben alle kinderen, die thuis bij de oppas zaten te wachten op het nieuws over hoe het met Tommy-Boy zou gaan, langs laten komen en we zijn gewoon de marshmallows boven het kampvuur gaan maken. De biertap stond gelukkig ook al aan. Ineens zei mijn vrouw dat ze wilde weten waar het ezeltje van Tommy-Boy was, Dit had toen hij zes jaar was met de hand zelf gemaakt, zelf gestort en het leek ook nog op een ezeltje. Ze ging die zoeken en liep naar boven. Het was prachtig weer en we zaten met zijn allen de playlist van mijn zoon te luisteren, tot we ineens een keiharde gil van boven hoorden. Het was mijn vrouw die op zolder, op zijn kamer dat ezeltje aan het zoeken was. En ik liep naar boven en zag dat er om ons huis heen ook heel veel mensen stonden, zelfs zij werden stil van het geschreeuw. Ik rende naar boven, niet wetende wat ik moest denken. Ik zag mijn vrouw op bed liggen huilen met het kussen in haar handen. Het enige dat ik kon denken is: "het is begonnen". Maar ik wist niet wat dat precies was, want ik had zoiets simpelweg nog nooit meegemaakt, het voelde onnatuurlijk. Ik zei "oh mijn god lieve schat, wat is er?" Waarop zij zei: "Ik heb mijn hoofd g*dverd*mme keihard gestoten aan die kutbalk!" Ze had een enorme buil op haar hoofd, en we hebben vervolgens nog nooit zo hard en zoveel passie gelachen als op dat moment.

Beneden zaten er allemaal mensen die niet wisten wat ze ermee aan moesten, eerst een schreeuw en daarna ineens luid gelach... Maar ik wil deze toespraak eindigen door te zeggen dat dat nog steeds mijn leven is: dat ik nog steeds heel veel plezier heb in mijn leven. En dat komt vooral door mijn vrouw en dochter, wie ik nog altijd zoveel mogelijk probeer vast te houden.

Ik zou graag de foto van mijn zoon nog een keer willen laten zien, en samen met jullie naar het lied "Houd me vast" luisteren .

Dank jullie wel.

Sluiting door Nelly Vollebregt

We zijn aan het einde gekomen van de Herdenking Verkeersslachtoffers. Vandaag zijn vele mooie en welgemeende teksten gesproken. Het woord van welkom door Chantal Vergouw van Interpolis. Dank daarvoor, Chantal. We hebben het aangrijpende verhaal gehoord van Michael Kulkens, die zijn ervaring als nabestaande en vader van Tommy Boy met ons wilde delen wij waarderen zeer zijn inzet en veerkracht binnen Tbutterfly . Ook wil ik namens de Vereniging Verkeersslachtoffers, grote dank en waardering uitspreken voor de aanwezigheid en de toespraak van Mario Jacobs. het is een grote eer u vandaag in ons midden te hebben gehad. Deze dank komt zeker ook toe aan de toespraken, die we hebben gehoord van de heer Frits Vijverberg, als streekgenoot van Tilburg en zijn kijk vanuit een invalshoek die alert en scherpzinnig was en van mevrouw Christine Kliphuis die door mensen die geïnteresseerd zijn in haar boek, na afloop van de Herdenking mag worden aangesproken. Allen zeer-- zeer --veel dank dat u heeft willen bijdragen aan de invulling van deze HerdenkingsCeremonie.

Onze dank gaat ook uit naar:

- U allen, omdat u hier naar toe bent gekomen.
- Aan Interpolis omdat wij vandaag zo gastvrij zijn ontvangen.
- En zeer veel dank voor de prettige en bereidwillige samenwerking met de vele mensen binnen Interpolis om de organisatie van vandaag waardig uit te dragen.
- Aan het duo Jamin, omdat zij zulke mooie en toepasselijke muziek ten gehore hebben gebracht.
- Aan bestuurslid Jetty van der Werf voor de vele voorbereidingen van deze Herdenking en haar tomeloze inzet daarvoor.
- Aan de leden van het VVS bestuur, die gezamenlijk deze dag hebben georganiseerd, maar die ook vandaag heel actief waren. Hans van Maanen, Jetty van der Werf, Marten Buis en Leo Vollebregt.
- Aan Caroline Reindl (voormalig voorzitter) en Tjakko Bouman (voormalig bestuurslid) voor de hulp vandaag, maar ook de adviezen die ons door het jaar heen worden gegeven, welke door ons bijzonder worden gewaardeerd.
- Aan Ina die de rozen aanreikte. Ina zet zich vrijwillig in voor het vernieuwen en optimaliseren van onze ledenadministratie.
- Aan Rob van Maanen (broer van Hans) die vandaag de foto's maakte.
- En last but not least de vele mensen vanuit Interpolis die hebben meegewerkt om dit alles mogelijk te maken vandaag. Zeer veel dank daarvoor

Tot slot nog enkele mededelingen:

- Met verslagenheid heeft de Vereniging Verkeersslachtoffers kennis genomen van het overlijden van Suzan de Kroes op 24 september 2019. Suzan heeft de leeftijd van 97 jaar mogen bereiken.
Jan en Suzan de Kroes hebben onze Vereniging opgericht op 3 juli 1995. Voor diegene die Jan en Suzan hebben gekend vermeld ik u graag dat Jan de Kroes nog onder ons is. Caroline en Nelly hebben Jan en Suzan nog een bezoek gebracht in april van dit jaar.
- De Vereniging Verkeersslachtoffers werkt met vele organisaties samen waaronder Slachtofferhulp Nederland. SHN hebben ons gevraagd u te attenderen op hun nieuwe en uitgebreide hulpverlening naar de toekomst toe. Zij bieden emotionele, praktische en juridische steun. Ook heeft Slachtofferhulp Nederland een online community waar lotgenoten van ondermeer verkeersongevallen met elkaar in gesprek kunnen, of tips kunnen delen. U kunt straks een folder over de nieuwe ontwikkelingen vinden In de foyer.
- Zoals gebruikelijk, worden de bloemen en bloemstukken hier aanwezig, naar ziekenhuizen en/of revalidatiecentra gebracht. Interpolis heeft aangeboden dit maandag a.s. voor ons te willen verzorgen. Wij zijn de mensen van Interpolis daar zeer erkentelijk voor.
- De Vereniging Verkeersslachtoffers, maakt na de Herdenking een herdenkingsboekje op, waarin alle toespraken worden opgenomen. Dit boekje is binnenkort te downloaden op www.verkeersslachtoffers.nl
- Het Zwartboek van onze Vereniging krijgt ook dit jaar een update met de nieuwste ontwikkelingen. Het Appendix 2019 zal in het nieuwe jaar verschijnen op de website, waar u het kunt downloaden
- En als laatste mededeling: Wil ik u van harte welkom heten om met elkaar na te praten, onder het genot van de aanwezige drankjes.

Alvorens wij gaan luisteren naar de slotmuziek van Duo Jamin

- Dank ik u allen dat wij met zo vele -hebben kunnen stilstaan- bij onze dierbaren
- Wij wensen u een veilige thuiskomst toe !

Maar eerst nog de slotmuziek van **Duo Jamin** van Glière – Berceuse.

- Belangenbehartiging
- Preventie
- Lotgenotencontact
- Vraagbaak

www.verkeersslachtoffers.nl

De Herdenking Verkeersslachtoffers werd financieel mogelijk
gemaakt door Interpolis.